

leži v oblikovanju oseb, šepa pa zaradi prevelikega vnašanja teze, tendence in politike sploh ter zaradi tega niha med stvarno reportažo, patetiko in dognanim umetniškim oblikovanjem. Kjer pa je zadnje na višku (samostanski hlapci), je poudarek v narodnovzgojnem smislu negativen. Z romanom se je lotil zelo perečega vprašanja, krivde na koroškem plebiscitu, ki si jo ob raznih spominskih dneh kažemo kot naše mučeništvo, nočemo pa si je priznati z »mea culpa«, kakor sta to trpko spoznala Malgaj in narednik Kotnik. Pisatelj je opozoril na razmere, ki kličejo po izboljšanju ne le zaradi gospodarskega, ampak tudi zaradi narodnega vprašanja, če nočemo doživeti še enkrat tragike izgubljenega plebiscita.

Kljub vsemu temu pa ostane glavna njegova teza, da smo izgubili boj za Koroško samo zaradi zapostavljanja rešitve socialnega in razrednega vprašanja, sporna in nedokazana. In prav dokazovanje te teze, ki je pisateljeva osebna tendenca, je najslabša plat zanimivega romana, ki je svojstven v slovenski književnosti in daleč presega Pregljevo plebiscitno novelo — najslabšo Pregljevo stvar »Umreti nočejo«. Toda tudi »Požganica« še ne pomeni prave epične podobe naše koroške — tragedije.

Tone Čokan.

Pedagoški zbornik Slovenske šolske matice za leto 1938. XXXIV. zvezek. Uredil dr. K. Ozvald. Str. 135.

Vzgojna vprašanja v najširšem smislu so spričo zamotane sodobnosti dan na dan bolj pereča; na drugi strani pa se večina staršev (misliti je meščanske), učiteljev in vseh, ki javno življenje usmerjajo ali opazujejo, bore malo ukvarja z razmišljanjem o vzgojstvu. Stiki s šolo kriče o tem nedostatku. Pa imamo več slovenskih revij te vrste in Slovenska šolska matica izdaja še svoje posebne publikacije, ki zaslužijo tudi zanimanje zunaj učiteljskih vrst. Saj je vzgojstvo pač »stroka« — vsaj vsakega drugega med nami.

Pričujoči zvezek P. z. vsebuje take splošno zanimive prispevke, kot so Ozvaldov o mladinoslovju, Schmidtov o poklicni svetovalnici, Mohoričeve o razstavi slovenske knjige 1938, Antauerjev o prekmurskem šolstvu, Brummov in Lumbarjev o angleškem šolstvu; poleg teh pa še nekaj takih, ki se tičejo zlasti šolnikov. — V Antauerjevem spisu je naslov »Pregled« gotovo nepravilen; trditev o prekmurskem štetju »štirideset pet« pa pristranska, ker štejemo do »devet tresti« narobe! Žal je jezik knjige površen kot drugod v našem pisanju; oblik uvideti, otvarjati, proti stavil, proučevanje, trebalo, literarno (in drugačno) polje itd. ne vidimo radi v take vrste spisih. Jezik je vreden pri šolnikih več spoštovanja.

V. N.

Umetnost

Razstava »Neodvisnih«.

V oktobru je v Jakopičevem paviljonu razstavljala skupina dvanajstih umetnikov, združenih v Klub »Neodvisnih«, katere družijo skupno umetniško naziranje, ki se v svojem bistvu strinja z impresionizmom, torej z absolutno slikarskim pojmovanjem sveta in naloge slikarstva. Barva, ta strogo slikarski element, ki jo v ploskvah polagajo drugo poleg druge, jim je edin pripomoček